

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Hygieniska Eleganta Hållbara

Syster täcken Syster madrasser

Säljas av Möbel-, Sängkläders- och Manufakturaffärer inom hela landet.
A/B Stockholms Vaddfabrik
Stockholm - Liljeholmen
Kungl. Hovleverantör

Vad har hänt?

LENINGRADS HÖGSTE STYRES-MAN, Sergei Kirov, har skjutits på sitt ämbetsrum av en trettioårig förutvarande tjänsteman. Om dådet är en enskild hämndeakt eller om mördaren har bakom sig någon mera utbredd oppositionsrörelse — möjligen med anledning av den gamla striden, för eller emot världsrevolutionen — är i skrivande stund icke lätt att avgöra. Men omfattande säkerhetsåtgärder, innefattande bl. a. avstängningar och dödsstraff, ha genast vidtagits till statens skydd. Kirov var en av Rysslands högst uppsatta funktionärer, bl. a. sekreterare i Kommunistiska partiets centralkommitté, samt ledamot av centrala exekutivkommittén, en gammal pålitlig revolutionär ur folkets egna led. Mordet har framkallat oerhörda sorgesytringar från hela Sovjet-Unionen, vars befolkning från de mest skilda länsdelar med brev och telegram till högsta ledningen lägga sin bestörtning i dagen. Begravningshögtidligheten, som förläggas till Moskva, fornar sig till ett starkt tillitsvotum för den sittande ledningen.

ATT FYRTIOTVA TUSEN LADÖR KANONAMMUNITION frigivits av norska regeringen för export till de krigförande sydamerikanska staterna har uppväckt stor förvåning i London. Detta brytande av Folkförbundets vapenblockad, säger man, går illa ihop med norska Stortingets uppgift att fördela Nobels fredspris. Statsminister Mowinkel försvaret sig emellertid med, att ammunitionspartiet var både beställt och betalat före blockadens ikraftträdande — fastän det var tråkigt för regeringen hade den intet annat att göra än att bevilja licens efteråt. Allra helst som blockaden bevisligen brutits i andra länder och Norge trots enträgna föreställningar i Genève inte lyckats få löfte om dess effektiva upprätthållande.

ÖVERENSKOMMELSE OM SAARGRUVORNA har äntligen träffats i Rom mellan Frankrike och Tyskland. Den innebär att Tyskland skall betala en engångssumma på 150 miljoner riksmark, varemot Frankrike avstår från alla anspråk på Saargruvorna, järnvägarna och gransstationerna. Dessutom tillförsäkras Frankrike ett räntefritt utnyttjande i viss utsträckning och under 5 år av de gruvor, vilkas schakt ligga på franskt område. Politiskt innehåller överenskommelsen vissa garantier för skydd åt icke röstberättigade Saarinnvånare, samt för emigrationsrätt åt Saarinnvånarna inom ett år efter omröstningen.

MR BALDWIN HAR STÅTT UPP i engelska underhuset och förklarar att med hänsyn till hela världens och särskilt Tysklands senaste upprustningar, måste England tänka på att skaffa sig luftstridskrafter, som bättre än nu kunna tillförsäkra England fred, trygghet och frihet. Något annat botemedel mot den för freden »olycksbådande nervositet», som från Tyskland sprider sig till land efter land», kände Mr Baldwin inte till.

DEN JUGOSLAVISKA NOTEN TILL FOLKFÖRBUNDET, som lämna-

Folkhälsans intresse: Folkpensioneringen och nativitetsminskningen.

bort med straffet för fosterfördriving — fram för sexuell upplysning!

Dr. Tove Mohr.

Dr. Andrea Andreen-Svedberg.

A bortfrågan och undervisningen i sexuell hygien stodo på programmet vid det stora Auditoriummöte i onsdags, till vilket Stockholms Arbetarekommun samt Socialdemokratiska Kvinnoförbundet och Fackliga centralorganisationens kvinnosektion hade inbjudit. Man fick ännu ett bevis på intresset för dessa spörsmål bland den stora allmänheten. Auditorium var väl besatt. Justitieminister Karl Schlyter som inledde aftonen med en aktuell översikt över straffrättsliga frågor — Avfolka fängelserna lydde rubriken — berörde fosterfördrivningsfrågan och uttalade sig därvid för de positiva åtgärder, som så länge stått bland våra främsta krav: Preventivlagens avskaffande och tillgång till vederhäftig upplysning, effektiva åtgärder för moderskapsskydd. Justitieministern hade alltså redan jämnat vägen för de båda andra talarna, dr. Tove Mohr, Oslo, och dr. Andrea Andreen-Svedberg, som talade efter honom. Dr. Mohr framhöll annars inledningsvis att dessa sidor av befolkningsfrågan hittills varit lämnade att diskuteras i skymundan — de stodo inte på något parti-program och voro synbarligen över huvud taget alltför låga för att observeras av de styrande männen.

des för kort tid sedan, var en skarpt formulerad anklagelse mot Ungern för att ha understött och beväpnat de kroatiska oppositionsmän, som stodo bakom mordet på kung Alexander. Jugoslavien hade inga bestämda yrkanden utöver konstaterandet att »det var dess internationella plikt att underrätta den höga församlingen om Ungerns ansvar», men Ungern tog ganska illa upp och begärde att få frågan behandlad med ens.

FÖRHANDLINGARNA OM NYTT AVTAL för verkstadsindustrin ha avbrutits och hotet om öppen arbetskonflikt till nyår kastar sin skugga över ar-

Dr. Mohr betonade framförallt den stora risk som straffet mot fosterfördriving medför, därigenom att kvinnorna skyddslosa tvingas över till kvacksalvares och klåparens livsfarliga »hjälp». Ur sin praktik kunde dr. Mohr ta fram oräkneliga exempel på vad denna hjälp kostar i sjukdom och lidanden och pengar — ofta lånade eller uppbringade genom umbäranden och svält. F. ö. tycktes dr. Mohr helt ansluta sig till de synpunkter på strafffrågan som justitieminister Schlyter lagt fram i sitt förslag till ny abortlagstiftning.

Dr. Svedberg underströk i sitt anförande om undervisningen i sexualhygien mycket starkt nödvändigheten av att den växande generationen genom en klart och naturligt meddelad sexualkunskap får riktlinjer för sitt handlande. Det är inte bara en orimlig grymhet att lämna denna uppväxande generation att utan kunskap och utan vägledning brottas med ett vaknande driftliv. Det är också ett samhällsintresse av första rang att ungdomen får hållpunkter, såväl med hänsyn till sig själva som med hänsyn till sina medmänniskor. Och det finns, trots alla svårigheter att finna den riktiga medelvägen, vissa riktlinjer som låta sig hygieniskt motivera och då inte bara individualhygieniskt utan även samhällshygieniskt.

Det blir då kravet på återhållsamhet under de första ungdomsåren, motiverat med att den unge inte är kroppsligt och andligt fullvuxen, med vikten av kraftkoncentration på tillväxt och utbildning under denna tid, med värdet av att lära sublimering av driften. Och framförallt som en nödvändig bakgrund för att man skall kunna resa ett allmänt sexualhygieniskt krav, kravet på en värdig form för sexuallivet. Denna värdiga form är det personliga förhållandet med trohet för den tid förbindelsen varar, och ansvar för de barn, som kunna komma till i denna.

Jag vet, sade dr. Svedberg, att många, som under de gångna åren talat till ungdom i övergångsåldern gett en framställning efter ungefär dessa linjer och att de ha känt att de blivit förstädda.

Dr. Svedbergs anförande utmynnade i ett bestämt önskemål och en bestämd förhoppning att myndigheterna nu äntligen måtte fullfölja denna sak, som ett led i de positiva åtgärderna för folkhälsa.

betsmarknaden. Inte mindre än 57,000 man beröras av detta avtal — en av våra viktigare industrier. Skiljaktigheterna röra framförallt ackordsättning, tidlön och semester.

JÖNKÖPINGS LANS NYE LANDSHÖVDING blev hr Felix Hamrin. Regeringen har med detta valt givit en av sina beskaste motståndare annat att tänka på. Att hr Hamrin som Konungens troman skulle stanna kvar som ledare för ett oppositionsparti förefaller väl knappast passande.

Veckovakten.

Glöm ej Tidevarvets Reklamkonto 55160

Vi vädja även i år till våra vänner,

Frågan om folkpensioneringen är för närvarande högaktuell i Sverige. Dels i största allmänhet på grund av det förändrade inbördes förhållande mellan produktiva och improduktiva åldersgrupper, som en fortsatt nativitetsminskning så småningom måste medföra. Dels och i synnerhet genom det förslag till revision av den allmänna pensionsförsäkringen som under året avgivits av 1928 års pensionsförsäkringskommitté.

Alla som på ett eller annat sätt kommit i beröring med folkpensioneringen av 1913 — och det är ju praktiskt taget hela svenska folket — äro säkert medvetna om att detta första försök till organiserande av de gamlas och invalidernas försörjning utanför fattigvården lidit av ganska stora brister. Bland de mera framträdande olägenheterna ha varit försörjningens otillräcklighet, de suddiga gränserna mellan denna och övriga sociala försäkringsgrenar med därav följande luckor i försäkringen, otillfredsställande avgränsning mellan den av ålderdom och den av invaliditet förorsakade arbetsoförmågan, uppenbara orättvisor i fördelningen av försäkrings- och understödsbelopp mellan män och kvinnor. Lagen av 1913 om allmän pensionsförsäkring har också varit föremål för oupphörliga ändringsförslag från de mest

skilda håll och när K. Maj:t år 1928 på riksdagens begäran tillsatte en kommitté för att utreda frågan fick denna genast mottaga ett stort antal framställningar med olika yrkesgruppers och institutioners önskemål.

Det är också ganska genomgripande förändringar och på flera punkter väsentliga förbättringar som föreslås i pensionsförsäkringskommitténs innehållsrika betänkande.

Först och främst har majoriteten — nämligen sex av kommitténs tio ledamöter med ordföranden, landshövding Linnér, i spetsen — föreslagit en uppdelning av pensionsförsäkringen så att den allmänna och obligatoriska försäkringen begränsats till en ålderspensionering medan försäkringen mot förtidinvaliditet överflyttats till de frivilliga sjukkas-sorna. Med denna uppdelning vill man dels försöka utjämna de luckor som nu förekomma mellan sjuk- och invaliditetsförsäkring. Dels hoppas man komma till rätta med vissa svårigheter vid avgränsandet om invaliditet förorsakad av arbetsoförmågan, uppenbara orättvisor i fördelningen av försäkrings- och understödsbelopp mellan män och kvinnor.

Vidare föreslår kommittén betydligt höjda avgifter för pensioneringens finansiering (Forts. å sid. 4.)

Ester Ståhlberg.

En toleransens förespråkare från Finland.

Fru Ester Ståhlberg.

Finlands förste president och stora namn bl. a. på förvaltningsrättens område, professor Kaarlo Juho Ståhlberg hör säkert likaväl som hans hustru, författarinnan Ester Ståhlberg, till de högst aktade och beundrade personligheterna i Finland. Namnet Ståhlberg är oupplösligt knutet till ett skede av Finlands historia, när det var ansvarsfulla, modiga och vidsynta människors stora uppgift att mitt i omstörtningarna söka utforma den nya statens självständiga tillvaro.

Ansvarskänsla och vidsynhet är också det första och bestående intrycket som ett personligt sammanträffande med fru Ståhlberg förmedlar. Båda makarna Ståhlberg ha just i dagarna varit på besök i Stockholm, varifrån dock presiden-

ten måste resa hem litet i förväg. Men vid ett samtal med Tidevarvet berättar fru Ståhlberg om några av de problem, som djupast intressera henne och där hon också har sin makes fulla förståelse och intresse. — En presentation av Ester Ståhlberg som författarinnan är nog ganska överflödigt inför den svenska publiken. Hennes kanske mest lästa bok, *Söndag*, har nämligen i Sverige utgått i upplagor inalles på trettio tusen exemplar. (Den är f. ö. översatt till 9 språk.) Och hur många är det inte som med glädje läst också hennes andra böcker, *Den gamla ljusstaken*, *Mot dagbräckningen*, *Se, drömmaren kommer där*.

Fru Ståhlberg besitter som författare en egenhet, som nog är ganska enastående, nämligen den att skriva på både finska och svenska. Hennes böcker komma samtidigt ut i original på två språk. Ända sedan min ungdom, säger fru Ståhlberg, har jag varit fullkomligt förtrogen med båda språken och talat än det ena, än det andra som mitt verkliga hem-språk. Det beror i allmänhet på ämnet, vilket språk jag först väljer för mina böcker. Skildringen av Estlands frihetskamp t. ex. tycktes mig på många sätt stå Finlands historia och Finlands öde så nära, att finska blev det naturliga språket för mig att skriva på. Men just nu håller jag på med ett arbete om Mathilda Wrede, och det skriver jag nog först på svenska. Ty både hennes brev och hennes vännen, som jag sammanträffat med under förberedelserna, ha i allmänhet använt svenska språket.

(Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Tandläkare

Gustav Rosenberg

Regeringsgat. 9V. Tel. 21 02 05.

Märta Armfelt

Generalagent i Skandia

Kostnadsfri rådfrågning daglig-
gen 12-1 i Skandias huvud-
kontor, Mynttorget 1.
Tel. Namnanrop Skandia-Freja.

Specialitet:

Pension-, livränte-, liv- och sjuk-
försäkring.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11-12 för havandeskapet
och dess sjukdomar och 14-14.30 för
kvinnosjukdomar.
För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik

vid Kornhamnstorg 4
Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9-10 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Professor Johan Almkvist

Nybrogatan 7, Stockholm. Tel. 67 50 75
Mottagning:
1/2 9-9, 4-5, damer 3-1/2 4. Söndagar 10-1/2 11.
Hud- och Könsjukdomar.
UPPLYSNING I AKTENSAPLIGA
OCH SEXUELLA FRÅGOR.

Alma Axelssons

FÖRLOSSNINGSCHEM
LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., värlek.
Tel. 778 24.

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11-2. Rådfrågning även per
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Arbetarnas egen
Tandklinik

Svedenborgsgatan 42
(hörnet av Skånegatan).
Mottagningstider: 10-3, 5-7.
Tel. 41 61 24.

ALL SLAGS TANDVÅRD.

Legitimerad tandläkare.
Låga priser.

STAMNING,

(TALSKRÄCK) o. a. nervösa talrub-
ningar samt tvångstankar behandlas av
talpedagogen P. O. Broberg, Floragatan
16, Sthlm. Tel. 10 03 24. Svarsp. 1 kr.
Varning f. värdelös korrespondensmetod!

Den 8 Dec. 1934.

Bostads- frågan.

Ett samhällsintresse av
första ordningen.

Bostadsfrågan och dess stora be-
tydelse gör sig påminnt ständigt på
nytt och från de mest skilda håll.
Det samlingsarbete av experter på
bostadsfrågans olika områden, *Bo-
staden och vår ekonomi*, som Hyres-
gästernas förlag givit ut och där ut-
märkta undersökningar av de fak-
tiska förhållandena förekomma, ger
god upplysning om saken. Man får
där bl. a. veta att vi i närvaran-
de stund ha en trångboddhet i Sve-
rige, som kan exemplifieras med föl-
jande siffror: Sextio tusen av Stock-
holms 521,618 innevägnare bo i över-
befolkade bostäder, femtiotusen av
Göteborgs 252,721, tretusenfemhun-
dra av Lunds 23,500, d. v. s. att en
fjärdedel av den svenska stadsbe-
folkningen bor i överbefolkade bo-
städer.

Författarna påminna om trång-
boddhetens alla olägenheter, att det
i vissa fall finns plats för bara sän-
gar i bostaden, att det är för litet luft,
och att man aldrig kan vara ostörd,
att risken för neuroser och sjukdo-
mar ökas i de dåliga bostäderna —
med ett ord, att ett samhälle med
dåliga bostäder även blir ett sam-
hälle med många sanatorier och fän-
gelsor. Man påvisar även den opro-
portionerligt stora del av de lägre
inkomsttagarnas tillgångar som åtgå
till hyran och i samband med detta,
hur hyrorna nästan utan avbrott
stegras från år till år. Hur betalar
svenska folket dessa sina för dyra
bostäder? Jo, genom att inte skaffa
sig barn. Vi ha redan redogjort för
makarna Myrdals undersökningar på
detta område. I Bostaden och vår
ekonomi uppvisar docenten Alf Jo-
hansson samma faktum och tillfogar
den anmärkning att en radikal för-
bättring av nuvarande bostadsstan-
dard är av avgörande vikt för be-
folkningens framtida bestånd.

Man måste för att avhjälpa
bristerna först och främst genom-
föra större planmässighet inom bo-
stadsproduktionen. I stället för att
slösa bort pengar och arbetskraft på

Dansk ungdom intres- serad av kvinnosak.

En redogörelse av Tidevarvets medarbetare i Köpenhamn,
Lis Tørsleff.

Måske er det paa visse omraader en
fordel at ligge nazilandet saa nær,
som tilfældet er med Danmark. Der er i
hvert fald ingen tvivl om at vore kvinde-
organisationer er kvikket vældigt op de
sidste aar. Dannelsen af en ungdomsaf-
deling, der nu indtager en ret selvstæn-
dig stilling indenfor Kvindesamfundets
rammer, og som udfolder en vældig akti-
vititet med diskussioner og studiekredse,
gav i hvert fald noget af den fornyelse,
der maatte til, om ungdommen skulde in-
teresseret i aktivt kvindesagligt arbejde.

Vores blad »Kvinden og Samfundet» er
ogsaa forbedret ganske betydeligt. Den
forhistoriske forsidetegning er forsvundet
og har givet plads for en mystisk række
af vandrette linjer, men der er dog nu
haab om, efterhaanden som finanserne
bedres, og aanden stadig opvikkes, at vi
kan faa noget skiftende billedstof, saale-
des at man med større interesse vil gribe
efter bladet naar det falder ind gennem

kriser og sæsonafbrytning skulle bo-
stadsbygget drivas med så jævn
belastning som muligt. Bostadspro-
duktionen insatt i det stora samman-
hanget arbetslöshet och försörjnings-
svårigheter skulle betyda en väldig
arbetsreserv, som, om den toges i
bruk, skulle ge arbete åt tusenden,
samtidigt som de brister i bostads-
standarder kunde gottgöras, under
vilka den svenska befolkningen nu i
stor utsträckning lider. Det skulle
t. ex. behövas 240,000 nya eldstäder
i svenska städer om varje familj
skulle få minst 2 rum och kök. Detta
skulle ge arbete åt c:a 40,000 arbe-
tare i tio år!

Men ha vi råd med detta?
Ja, ty från samhällssynpunkt är
bostadsnöden ett orimligt tillstånd.
Men hand i hand med dess avhjäl-
pande måste gå ansträngningar att
pressa ned bostadskostnaderna. Och
här ha vi hjälpmedel att tillgripa så-
som rationaliserad byggnadsproduk-
tion, förbättrad kreditorganisation
och sist men inte minst en målmed-
veten och effektiv tomtpolitik.

Det kan icke nog påpekas att bo-
stadsstandarder är av ingripande
betydelse icke bara för befolknings-
frågan i trängre mening men även i
fråga om sjukdomar såsom tuberku-
los och reumatism och för bekäm-
pande av alkoholismen. Ett sam-
hällsintresse, alltså, av första ord-
ningen.

dörsprækken. Trods de strenge linjer
blir de kvindesaglige emner nemlig efter-
haanden behandlede med langt større liv
og fart end tidligere.

Oprettelsen af Danske Kvinders Er-
hvervsraad i foråret 1934 er dog sikkert
det alvorligste fremstød, der er sket fra
kvindernes side.

Formanden: fuldmægtig Anna Wester-
gaard holdt forleden et foredrag i ra-
dioen, hvorigennem hun blandt andet
fremførte nogle af resultaterne fra det
foreløbige arbejde. Og jeg synes man
maa sige, de ser lovende ud.

Anna Westergaard fremhævede, hvor-
ledes udviklingen i de sidste 50 aar havde
bragt kvinderne lige ret med mændene
paa næsten alle omraader formelt set,
men hvorledes den økonomiske udvikling
ikke var fulgt med, idet vi her i dag om-
trent staa som for 50 aar siden. Der
findes nu 5-600,000 erhvervende kvin-
der, men de tilhører næsten alle under-
klassen, de holdes ude! Dette er her-
hjemme en saa velkendt sag, at man knap
nok oprøres tilstrækkelig hver gang man
atter faar et bevis for det, naar man da
ikke selv er impliceret. — Men fra nu af
vil erhvervsraadet, dels staa som en vagt-
post mod al eventuel uret, dels være en
central hvor alle vil kunne henvende sig
og modtage vejledning og oplysning.

Nu maa man naturligvis ikke oppe i
Sverige faa indtryk af, at der slet ikke
er blevet gjort noget paa disse felter før
i dag. Det har fra gammel tid været
varetaget af Kvindesamfundet, efter fæl-
lesraadets dannelse ogsaa af dette, men
man vil sikkert forstaa hvor betydnings-
fuldt det er, at faa dannet en institution
udelukkende med denne opgave. Der vil
naturligvis herigennem blive meget større
chance for at drage alle tilfælde frem i
dagens lys og slaa ned paa dem ud fra
en fællesoptreden.

Ved nedsættelse af regeringskommis-
sioner har det fra gammel tid været ko-
tume, at der først (og da end ikke altid
godvilligt) indrømmes kvinderne sæde i
disse, naar de har fremført klage over
udelukkelse. Det er jo en lidt besværlig
vej at gaa, men foreløbig aabenbart nød-
vændig. Erhvervsraadet har foreløbig gre-
bet ind ved dannelse af de to meget vig-
tige kommissioner, der er nedsatte i dette
halvaar.

Den ene drejer sig om tjenestemænds
hustruers ret til at erhverve næringsbrev.
Her ansaa man det naturligvis ganske
unødvendigt at høre kvindernes mening.
Den kunde man vel ogsaa kende, men
det plejer dog at være saadan, at man in-

Frankrike och utlänningarna.

Vilken fransk tidning man än tar i sin
hand nu för tiden — nog sysselsät-
ter den sig ingående med frågan om främ-
lingsinvasionen. Tönen i de olika tidnin-
garna är mer eller mindre radikala —
men i varje fall ser det ut att dra ihop
sig till en regelrätt kampanj, där det inte
är en eller annan hetsig insändare som
talar, utan ansedda politiker och journa-
list, som uppträda i stort upplagda ar-
tikelserier.

Nu måste man erkänna att Frankrike
varit det gästfriaste av alla länder, och
att det trots kris och inrepolitiska svårig-
heter förstått att upprätthålla denna tra-
dition. Varje utlänning, vilken nationali-
tet han än tillhört har — förutsatt att han
inte varit i konflikt med polisen eller rätt-
visan — utan besvär kunnat få uppehålls-
tillstånd, som automatiskt och utan några
svårigheter blivit förlängda.

Det faktum att den annars så vidhjärta-
de franska pressen nu plötsligt med säll-
synt enighet satt in en skarp attack ifråga
om uppehållsrättigheterna kan inte för-
bigås med tystnad. Framförallt därför
att den givit anledning till så många miss-
förstånd och vidare därför, att den inte
gäller utlänningarna såsom sådana, utan
endast och allenast i egenskap av arbets-
tagare.

De flesta andra stater, också de för
sin gästfrihet mest bekanta som t. ex.
Holland och Schweiz har för länge sedan
infört vissa kontingenteringslagar och

den man fradömmar individets ret til
erhverv, lader det faa lejlighed til at
fremføre en forsvarstale.

Den anden kommission drejede sig om
arbejdsledighedsforsikring og havde paa
programmet: lavere godtgørelse for kvin-
der end for mænd under arbejdsledighed.
Ogsaa her var det lige saa naturligt som
forkasteligt at man ikke interesserede sig
for kvindens indstilling til et saadant lov-
forslag.

Et andet udmærket eksempel paa for-
bigaaelse af kvinder uden saglig begrun-
delse er magistraten, der avtertede efter
mandlige kontormedhjælpere. Som følge
af Erhvervsraadets henvendelse rettede
man »fejens».

Naturligvis falder ogsaa forsvaret af
gifte kvinders erhvervsret ind under Er-
hvervsraadets arbejdsfelt. Som Anna
Westergaard saa rigtigt fremhævede i sit
foredrag er der en naturlig overgang fra
fratagelse af gifte kvinders ret til selver-
hverv til hjemmeverende døtre, formu-
ende kvinder og derfra til os alle.

Det er derfor nødvendigt i tide at gar-
dere sig mod ethvert angreb paa kvinder-
nes ret til arbejde, og der er grund til at
gøre dette forsvar mere effektivt nu, hvor
den reaktionære bølge begynder sit tag
i folk, og ikke at blive staaende ved et
forsvar, men selv være den angribende
part gennem stadig videre anvendelse af
kvinder paa alle de felter loven virkelig
anviser.

För resande till Stockholm
rekommenderas

K. F. U. K. - Förbundets
nyinredda HOSPITS

Birgerjarlsq. 27 (OBS. i vid Engelbrekts-
plan). Spårvagn 5 dir. från Centralen.
Tel. 11 07 25.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Elegant. Tel. 23 33 35. Förstklassig.

S:t Ansgarsboden

Målmskillnadsgatan 7, Stockholm C.
Postgiro 56537. — Telefon 10 96 92.
Beställn. mottagas. Pastorer ombesörjes.
Bästa inköpskälla för kristlig konst i alla
utföranden.

1/1-Ylle 180 cm. Boj
för draperier, ottomaner, borddukar, kuddar m.m.
Ljud- o. värmeisolerande, i många färger, pris
5,40 met.

Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Karl Thorsell
Damskräddare

Brahegatan 28 n. b. Tel. 629751
REKOMMENDERAS
Etabl. 1913

Vaccinationens

vara eller icke vara är aktuellt. Menig-
arna bryta sig för och emot. V. Vall-
bergs broschyr »Tandrötan» sändes Eder
alldeles gratis vid rek. från Hälsokultur,
Box 634, Stockholm 1. Medsänd gärna
10 öre till porto.

Sy Edra
kläder själva!

Dambyster på och utan ställning!
Olika storlekar.

A.-B. GEJON

Birger Jarlsгатan 32, Stockholm

BORGHAMNS Lanthushållsskola

Östergötland. Kurs 9 januari—22 juni. Undervisning i matlagning, bakning,
slakt, konservering, närings- & födoämneslära, hälsolära & barnavård samt hem-
vård, sömnad, vävnad (enkl. såväl som konstvävn.). Mjölkhushållning, trädgårds-
skötsel, smådjurskötsel. Skolan, som är vackert och friskt belägen vid Vättern
och Omberg, står under statens inspektion och statsbidrag kan erh. t. 15—20—35
kr. pr mån. Illustr. prospekt fr. föreståndarinnan L. Lindahl, Borghamn. Tel. 7.

A.-B. Skandinaviska Tillskärareakademien

Drottninggatan 73 C, Stockholm. Tel. 20 16 74.
Läroanstalt för undervisning i TILLSKÄRNING och PROVNING av alla
slags herr- och damkläder. Längre och kortare kurser anpassade efter
elevernas behov och förkunskaper. God modern undervisning.
Vårterminen börjar den 14 jan. Begär prospekt!
Läroanstalten grundad 1912. Tilldelad statsunderstöd.

Kungl. Hovblomsterhandel

Säg det med blommor!
H. FLATOW

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM
— Blomsterförmedling till in- och utlandet —
Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgirokonto 549

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser

Hagar Olsson:

Spelet om en själ.

Karin Boyes nya roman *Kris* är till sin syftning utan tvivel det mest betydande av hennes prosarbeten. Och själva utformningen är, ehuru kanske en smula vag, mycket egenartad i sin blandning av enkel realism och mångtydig symbolik.

Det är en ung flickas utvecklingshistoria som berättas. Malin Forst, tjugo år gammal, i seminariets studentklass, genomgår den andliga kris som i en eller annan form möter varje ung människa som söker den verklighet om vilken hon kan säga: »detta är jag; detta är mitt». För Malin Forst blir det en brottning med Gud, med samvetet, med det övermäktiga Kravet. Av denna makt, vad man än vill kalla den, pressas hon hårt — ända till bristning, till den yttersta gränsen för sina krafter. Men när hon nått botten av all den ångest och den förtvivlan en själ i nöd har att genomgå, när henne ett budskap från en värld av ljus, sanning och skönhet — en värld bortom den upprivande striden, bortom de skärande motsättningarna. I ett ansiktets linjer, ett harmoniskt väsens självklara tillit till livet — »betraktandets och tänkandets heliga hållning av tillit» — läser hon, gripen och svärmiskt hängiven, de hemlighetsfulla tecken som för henne blir frigörelsens alfabet. Hennes motståndskraft växer, ett beslut tar form: att vinna livet till varje pris! »Hon ville vinna sitt liv, sitt liv, ingenting annat — såsom ett byte.» De övermäktiga kraven, de stora hotfulla orden — Gud, sam-

ve — faller samman som ihålig teater, som en värld som »föreställer», och kvar blir endast verklighetens klippa: »detta är jag; detta är mitt».

Så blir den skenbart så obetydliga historien om Malin Forst och hennes religiösa kris ett led i ett mycket stort och mycket betydelsefullt skeende: ett led i den världshistoriska kampen mellan skenets värld och verklighetens, mellan formens, ordningens och tuktens värld och det eviga upprors — vardandets. Med ett djärvt grepp har Karin Boye låtit denna tidlösa kamp mellan makterna tråda fram i en symbolisk bildserie som suveränt avbryter berättelsens gång och ger den kosmiska bakgrunden för detta människoöde. I »makternas schackklubb» ser man till exempel Svart och Vit spela om detta öde: det hela växer ut till en vision av samma art och innebörd som Almqvist gestaltat i »Ormus och Ariman». När boken är slut förstår man att spelet fortsätter och att ett genomträngande *Garde la reine!* vid varje steg svävar över Malin Forsts huvud.

Att ha förmått förmedla ett så intensivt intryck av livsäventyrets vågsamhet, av dess dramatiska spänning och dess kosmiska räckvidd, det är en betydande konstnärlig seger. Någon lättillgänglig bok är *Kris* emellertid inte. Man fångas starkt av det psykologiska problemet, men på grund av framställningens rätt abstrakta karaktär får man inte alltid upp kontakten med det omedelbart medryckande: inlevelsen.

även ställt själva inflyttandet under sträng kontroll. Frankrike har hittills endast vidtagit en åtgärd, nämligen att strama åt meddelandet av arbetstillstånd.

Däremot ha alla utläningar, som uppehålla sig i Frankrike, upprepade gånger på det mest eftertryckliga sätt varnats av pressen att delta i politiska demonstrationer, möten och upprop. De sista månadernas politiska oroligheter ha visat att denna varning i många fall icke haft någon effekt, att ett stort antal utläningar demonstrerade — mot den regering som visat dem gästfrihet — ja, att det även varit utläningar med ibland dem som organiserat oroligheterna.

Mycket mera förvirrat än dessa fall och mycket mera tragiskt var utvisningen av de polska gruvarbetarna för en tid sedan. De hade deltagit i en av franska arbetare anordnad strejk och — vad som vägrade tyngst — med våld hindrat arbetsvilliga att komma in på arbetsplatserna. Det kan icke bestridas att utvisningen av dessa, som av beväpnade gendarmer tvingades att lämna sina arbetsplatser och sina hem och med hustru och barn ge sig ut i en oviss framtid, var en jämmerlig och tragisk händelse. Men å andra sidan måste man vara objektiv nog att förstå att myndigheterna handlade som de gjorde, när ett par hundra utläningar med sin strejk lamslagit arbetet i många dagar och mobiliserat ett par tusen man gendarmer och militär.

Man får komma ihåg vad Frankrike under de två sista årtiondena åstadkommit ifråga om absorbering av utläningar. Efter kriget tog det emot mer än en halv miljon ryska emigranter och ungefär en fjärdedel miljon italienare. Vid den tidpunkten var Frankrike i så stort behov av utländsk arbetskraft, att man till och med träffade en överenskommelse med Kina — vars sorgliga rester vi nu se i de föspridda, över hela landet utströdda kineserna. Deras arbetslöshet är ett särskilt svårt problem, då ingen av de båda staterna anser sig ha råd att bekosta deras återförande till sitt gamla fosterland.

De ryska emigranterna som visade en särskild förmåga av anpassning och i allmänhet utan tvekan antog de på den tiden lättåtkomliga platserna som kroppsarbetare eller portier, kypare, vaktmästare, hotell- och restaurangdiskare, inordnade sig överraskande lätt och fort i det franska samhället.

Mycket svårare är problemet med de tyska emigranterna, som ehuru mycket mindre talrika, ändå stött på större svårigheter.

Den skärpta kontrollen från Frankrikes sida gentemot utläningarna får sin förklaring dels genom det svåra ekonomiska tillståndet, dels genom det förhållandet, att antalet av utläningar begångna förbrytelser ständigt växer. I en del distrikt har det överstigit tretio procent. Detta sammanhänger naturligtvis med de svåra

”Vardagsliv i Sovjet”.

Det var en ganska pessimistisk bild av förhållandena i Sovjet-Unionen, som *Marika Stiernstedt* gav i sitt välformade och välbesökta föredrag på Musikaliska akademien i tisdags, betitlat *Vardagsliv i Sovjet*.

Hon talade om fattigdomen, trångboddheten, de otillräckliga lönerna, den ojämna levnadsstandarden, allt som mött henne under en sex veckors vistelse i Sovjet i höst. Hon framhöll det beklämmande fenomen, som består i en hastigt uppstående klasskillnad, eller, kanske snarare kastbildning. Där existerar redan en högre kast, yrkesgrupper med högre inkomster och större förmåner, yrkesgrupper som kunna bestå sig bättre bostäder — de köper in sig i kooperativa nybyggen — bättre mat, finare kläder, dyrare nöjen. Talaren beskrev vissa tecken som tyda på en förskjutning mot en traditionellt borgerlig livsförel i Sovjet, som t. ex. att militären beordras att lära sig dansa för att förbättra sin hållning, eller att det vid de officiella festligheterna slösas med mat och dryck på ett nästan motbjudande sätt.

Fru Stiernstedt underströk ytterligare ett par av de allvarligaste svårigheterna inom den nya regimen, nämligen faran för överbyråkratisering samt för ineffektivitet i produktionen. Exempel: den höga kasseringsprocenten i vissa industrier, bl. a. 80 % inom glasindustrin. Offrandet av ungdomen på uppbyggnadsarbetets altare är ett annat mörkt drag. Ryssarna själva erkänna stundom att det finns en fara för att den idealistiska, trosvissa, hänfödda ungdomen skall arbeta ihjäl sig under tävlan och beting.

Det är ingen tvekan om, att inte de slutsatser fru Stiernstedt drog av vad hon sett i Sovjet äro värda allmänt instämmande, nämligen att vi här i Sverige skola vara lyckliga över vår frihet och

omständigheter, under vilka många av dessa människor leva, men är ju inte desto mindre ganska skrämmande.

En helt annan sak är, när utlänningsfrågan inte längre behandlas sakligt ur juridisk eller ekonomisk synpunkt utan göres till ett politiskt tvistefrå. Frankrike kan trots allt ännu inte helt vara utan utländsk arbetskraft. Och de politiker som dra i härad mot de invandrade arbetarna utan att betänka att enskilda kategorier som t. ex. gruvarbetare, murare, lantarbetare, tegelarbetare sedan långliga tider rekryterats bland utläningar, bevisar att deras nationalistiska känslor tagit överhand över deras ekonomiska förstånd.

I varje fall får den nationalistiska stormfloden över Frankrike inte överskattas. Alarmsignalerna och varningstrummorna som plötsligt ljuda i pressen ha ingenting att göra med Frankrikes sanna röst.

Elisabeth Janstein.

Stundom en idyll.

Hos Gertrud Liljas »Stundom en idyll» är det titeln man tycker mest om. Den är utmärkt och uttrycker på sätt och vis allt det som man får ut av boken: livet är grått, i många fall tungt och hårt — men — stundom lysas det upp ett slag och man får syn på en ljusgrön glänta där unga människor får lust att bygga sig en hydda. Stundom kan det vara en idyll.

Handlingen är förlagd dels till en liten herrgård på landet, dels bland elever på tekniska skolan i Stockholm. Birgitta, Gitta, bokens »jag» går på teknisk skola där unga människor får lust att bygga sig en hydda. Stundom kan det vara en idyll.

försöka efter bästa förmåga bevara och förkovra vår urgamla demokrati.

Men fastän vem som helst, som varit i Ryssland, kan bära samma vittnesbörd som fru Stiernstedt, så tycker man ändå att skildringen — trots allt — blir orättvis, när den inte ger bakgrunden, den starka entusiasmen för det gemensamma arbetet, den anda av gemensamhet, som dock så starkt möter en från det stora, heterogena folket. Man får ju heller inte glömma det oerhörda trycket utifrån under vilket Sovjet alltifrån sina första stunder haft att arbeta, lika litet som det nästan bottenlösa kaos, ur vilket det för den nya regimen gällt att skapa ett människovärdigt samhälle.

Och — kanske låg bakom bristen på det av fru Stiernstedt saknade toalettföremålet i sovrummet rent av en idé — från början propagerad av ingen mindre än Tolstoj själv!

Fru Stiernstedt berörde visserligen dessa sidor av problemet och uttryckte också den förhoppningen att det skall lyckas ryssarna att med uthållighet och tålmod förverkliga de uppställda målen.

Men hennes djupt fängslade jättepublik reagerade i alla fall på det vanliga sättet, med förtjusta och skadeglada applåder vid skildringarna av umbäranden och svårigheter som det ryska folket har att kämpa med. Det passar den — i varje fall relativt — bekymmerfria och välhärda stockholmshälsan illa att på detta sätt jubla över allt som ryssarna ut-
härda att försaka — väl ändå ofta för idéns skull.

Först skulle man i varje fall gärna vilja se en motsvarande offervilja ådagalagd här i Sverige till värn och förkovrande av den stolta demokrati, som vi, nu levande, fått i arv av våra fäder.

C. H.

ryker. Men Gitta bjuder honom tappert på rum och kokvrå och Emanuel gör våld på sig och accepterar — lika tappert. »Han betraktade sig redan som min husbonde, fast det är mitt rum och min kokvrå, tänkte jag undergiven och lyckoslig»... Det är en mening som kunde stått hos Elin Wägner. Man finner förresten många Wägnerska vändningar hos Gertrud Lilja; liksom Elin Wägner slår hon gärna det högtidliga och det alldagliga i samma käril, låter djupsinnigheter och trivialiteter gå hand i hand, vilket ger det som skildras en fristående levande prägel.

Gitta har en god vän — Loa — och två bröder Henning och Bo. Loa är huvudsakligen till för att säga alla de bon mots som författarinnan har så gott om, men som hon inte gärna tycks vilja lägga i jag-personens mun. Hon är kvick — Loa — och hon säger många bra saker, man kan t. o. m. skymta människan bakom orden, men ibland blir det tröttsamt med någon som alltid kommer med kvickheter. Mellan de två halvbröderna har Gertrud Lilja dragit upp problemet Kain och Abel: två bröder förenade i kärlek, avund och hat. Uppslaget är bra — minnen från barndomen och skoltiden är styvt inflikade — men det hela är på intet vis slutfört, inte ens då Kain—Bo dödligt sårar Abel—Henning genom att förföra hans fästmo. Det är ett ämne som är alltför stort och tragiskt för att behandlas och avfärdas så enkelt som det sker i denna bok. Jag tror att Gertrud Lilja skulle kunnat göra en gripande novell av samma ämne som nu i hennes roman bara blivit en svag mörk tråd, inte ens tillräckligt utarbetad för att bilda vävens mörka inslag. Det är farligt med för stora förebilder.

Men så tänker man återigen på titeln: Stundom en idyll. Och den försökar mycket, den håller vad den lovar. Man skymtar »två unga människor i bredd på en åkeren där det bara fanns plats för en», den tokiga, något vilda Loa anmäler från Paris att kärleken gjort henne mild och så konservativ att hon skulle passa i en soffa med antikakassar», Lisen kommer in med den doftande kaffebrickan på herrgården, medan hennes Karl-Erik, född strax innan giftermålet, lugnt snusar i sin vagn under kastanjerna. Göken gal på lindkullen, daggen blänker i kåporna och värloken står späd och ljusgrön kring stenarna i bolet. Från en småstad i mellersta Sverige kommer ett tåg med sansad fart lastat med enkla människor med vanliga öden — medförande Emanuel. Och Birgittas hjärta är ungt och nyförlovat. Vad gör det sen att våren är förliden och sommaren snart förbi, att hösten närmar sig och vintern kommer... Stundom en idyll.

E. B. G.

Hur ser Edert linne ut?

Ni tvättar väl med Versale, det enda tvättpulver i sitt slag, som efter åtta månaders officiella prov åsatts Husmoderföreningarnas garantimärke. Helt svenskt fabrikat och svensk firma.

VERSALEFABRIKEN, Stockholm.

MEDDELANDE

Härmed meddelas att begravning i samband med eldbegängelse omfattande: Kista med svepning, läkareintyg och resolution för eldbegängelse, likvagn och bärare vid bisättningen, blommar på kistan, eldbegängelseavgift, hyra av krematoriets kapell vid jordfästningen, arvode till organisten, lev. ljus på altaret och vid katafalken, askurna, urngrav och gravöppning ordnas av oss till ett pris av

175 kronor

Vi stå till tjänst med råd och upplysningar i allt som rör begravningar.

Werners Begravnings- och Eldbegängelsebyrå
33 Sibyllegatan 33.
Telefoner: 62 42 95, 61 30 51.
Efter kl. 6 e. m. 38 40 47, 62 52 05.

INSTITUT BELLE

Kungsgatan 7, 6 tr., hiss, uppg. A.
Gymnastikdirektör Elin Öster.
Telefon 11 27 07.

Velenskapl. skönhetsvård o. damfrisering; Ansiktsbehandling. Specialbehandlingar för Pormaskar, Finnar, Frost och Frånar. Permanentfärgning av ögonbryn och ögonfransar. Fotvård och Manicure. Specialitet: Elektrolysbehandling för Vårter och generande hårväxt. Massage och sjukgymnastik. Ljusbehandling.
Kostnadsfria konsultationer.
Ljus, hygienisk ateljévårdning.

Kartritningskurs.

Vårkurs 15 jan. — Höstkurs 15 sept.
Begär prospekt!

ANNA DAHLSTRÖM,

e. o. kansliskrivare hos K. Lantmäteristyrelsen. Adr. Styrmansg. 47, 3 tr., Stockholm. Tel. 60 62 74 kl. 8—9 f. m.

NI FÅR pengarna att räcka och en slant över

genom att med hjälp av Postsparbanks budgetbok planera Edra utgifter. Och det är en mycket rolig uppgift att på detta sätt ordna sina finanser.

POSTSPARBANKENS BUDGETBOK för 1955 tillhandahålls till självkostnadspris — en krona. Rekvireras genom närmaste postanstalt (postgirokonton 59847). Gör det i dag.

SKÖNLITTERÄR NYHET!

En märklig roman — av en av Norges mest lästa och uppskattade författarinnor — som säkert kommer att låta tala om sig, är

KARI GLÖERSENS || på svenska nu utkomna bok

FAST GRUND

En ovanlig, gripande berättelse — särskilt för mera mogen ungdom!

Pris: Häftad 3:25, klotb. 4:50, halvfranskt band 5:50.

DE UNGAS FÖRLAG, Sthlm 1.

4 nya romaner

att lägga märke till

KARIN BOYE Kris	5:50
GERTRUD LILJA Stundom en idyll	5:75
ALICE LYTTKENS — kommer inte till middagen	6:25
DAVID ARILL Två års påföljd	5:50

BONNIERS

Folkpensioneringen.

(Forts. fr. sid. 1.)

siering: 1 procent av den taxerade inkomsten — dock lägst sex och högst femtio kronor (enligt nuvarande lag lägst två och högst trettio kronor.) I gengäld bli också pensionsbeloppen höjda. Och här kommer ännu en viktig nyhet i 1934 års förslag. *Avgiftspensionerna skola nämligen utgå med ett grundbelopp, som är lika för alla* — majoriteten föreslår 100 kronor — och utöver detta kommer sedan ett rörligt tillägg, utgörande 10 procent av inbetalda avgifter. Det hittillsvarande systemet med *pensionstillägg, som utgår efter behovsprövning*, har bibehållits, men beloppen ha höjts: De utgå, graderade efter tre olika dyrortsgrupper med 200, 250 eller 300 kr. Då högsta pensionstillägg för närvarande utgör 225 kr. för man och 210 kr. för kvinna, innebära pensions-tilläggerna lika väl som avgiftspensionerna en väsentligt ökad hjälp.

Den hittills praktiserade starka fondbildningen föreslås betydligt inskränkt. Sålunda skall under de första decennierna efter förslaget genomförande både avgiftspensioner och pensionstillägg finansieras med tillskott från fonden. Denna får växa med högst 20 milj. kr. årligen till ett slutligt maximum av omkring 1,000 milj. kr. Under nuvarande förhållanden har allmänna fonden vuxit med cirka 45 milj. kr. om året.

Ingen skillnad skall längre bestå mellan män och kvinnor, vare sig i fråga om avgiftspension eller pensionstillägg. För att riktigt klarlägga vidden av detta framsteg erinras om att avgiftspensionerna enligt gamla lagen utgöra för män högst

70 procent på de erlagda avgifterna, för kvinnor högst 56 procent. Medelbeloppet av avgiftspensioner uppgick vid 1932 års utgång till kr. 13: 17 för män och kr. 5: 33 för kvinnor. En betydlig skillnad alltså i pengarnas värde, om de inbetalats av en man eller en kvinna!

I motiveringen till sina förslag framhåller kommittén bl. a. att den ekonomiska och sociala utvecklingen efter 1913 inte alls motsvarat de dåvarande lagstiftarnas förväntningar och föreställningar. I stället för det lugna framåtskridande, som man väntade sig — med fast penningvärde och stabila samhällsförhållanden — utbröt strax efter försäkringsgenomförande världskriget med tytföljande våldsamma kriser — i stället för den återhämtning som man hoppades på efter kriget har vårt näringsliv prövats av upprepade, mycket känbara perioder av lågkonjunktur. Hela det ursprungliga systemet med låga avgiftspensioner, beräknade på lång sikt, med pensionstillägg, som i stället måste bära den hushållsdel av pensioneringen och med en väldig fondbildning, som förutsatte någotsånär stabila placeringsmöjligheter, visade sig allt mindre motsvara den faktiska utvecklingen.

Kommitténs förslag tar i stället sikte på de nuvarande förhållandena, genom att hela pensionssystemets tyngdpunkt förskjutits, från en på lång sikt upplagd försörjning till en försörjning av de gamla just nu. Det förefaller också just nu svårare än någonsin att planera för framtiden. Hur stora förändringar som på kort tid kunna äga rum inom befolkningsförhållandena belyses av de undersökningar beträffande den antagliga fördelningen av de olika åldersgrupperna, som kommittén publicerat i två tidigare framlagda delar av betänkandet. Medan det fram till 1880 fanns minst 10 perso-

Ester Ståhlberg. De förfalskade "judeprotokollen".

(Forts. fr. sid. 1.)

Den inifrån kommande förståelsen för olika kulturer, som fru Ståhlbergs tvåspråkighet bl. a. betyder, är ett utmärkande drag för hela hennes författarskap, hela hennes personlighet. — *Människan*, oberoende av yttre förhållanden och villkor, är det som intresserar mig mest, säger hon. Förståelse och tolerans är det jag framförallt vill söka hävda genom mina böcker. Som t. ex. novellen *Nyårsnatten* i boken *Se, drömmaren kommer där* — en skildring av motsättningar mellan den strängt västerländska svenskfinska mannens mentalitet och den sedan många generationer i Finland omplantede ryska mentaliteten — i boken representerad av hustrun. Av historiska skäl inta finnarna en skarpt avvärjande inställning till denna en smula »österländska» mentalitet. Men det är framförallt *det mänskliga*, som måste komma till sin rätt. Så snart man ställer sig på den rent mänskliga ståndpunkten gentemot sina medmänniskor, så förstår man.

Samma äkta mänskliga förståelse som utmärker novellen om Nyårsnatten återfinns man i fru Ståhlbergs andra arbeten, det spontana, djupt kända försvaret för *judarnas värde* som människor som är kärnan i berättelsen *Se, drömmaren kommer där*. Eller den varma medkänslan för den fångne rödgardisten på Sveaborg i novellen *Allas land*. — Där är också en motsättning mellan två grupper, som har så svårt att förstå varandra, men som ändå borde göra det. Och det finns så mycken tragik därbakom! Jag frågar bara, säger fru Ståhlberg, är det verkligen *allas land*, detta Finland? Är det *allas land*, detta Sverige?

År 1919 blev den kände och verksamme politiker och juristen K. J. Ståhlberg det fria Finlands president. Det var ett land som efter självständighetsförklaringen genomkämpat inbördeskrigets alla outplånliga fasor, som han och hans hustru fingo mottaga i sitt ansvar.

— Jag kände, säger fru Ståhlberg, att jag *måste göra en insats* och min insats efter kriget skulle bli att ta hand om barnen som genom kriget blivit hemlösa och värlösa. Så startades föreningen *Hem åt hemlösa barn*, som sedan vuxit till en hela landet omfattande organisation, som redan tagit vård om 2,000 barn genom att skänka dem goda, kärleksfulla hem, som skapat upptagningshem för varje län och som kan glädja sig åt ett stort förtroende från såväl stat som kommuner, med vilka den nära samarbetar. Vi ha de alla bästa erfarenheter av detta arbete, säger fru Ståhlberg, hur barnen många gånger bli till välsignelse för de hem, dit vi kan få skicka dem, och hur hemmen i sin tur ger barnen den rofästhet, den omvårdnad och kärlek som de måste ha för att utvecklas sunt. Barn får lika litet som någon människa känna sig ensamma och utstötta ur gemenskapen. Och tycker man än mången gång att man med sitt myckna arbete på olika områden kastat sig in i möda och svårigheter så visar det sig ändå alltid att det är det kravet man måste uppfylla: *Att visa trohet och tålmod mot de idéer man vill arbeta för.*

C. H.

ner mellan 15—65 år — alltså i de produktiva åldrarna — på varje person över 65 år har motsvarande siffra från 1890 och fram till innevarande tid varit något mer än 7. Efter 1940 kommer enligt beräkningarna antalet personer i dessa åldrar ytterligare att sjunka och omkring 1970-talet beräknar man att antalet 15—65-åringar kommer att vara endast 4 på varje person över 65 år. Alltså en väl-

Judeprocessen i Bern, som inleddes i slutet av oktober blev på de åtalade nazisternas anhållan uppskjuten till omkring den 15 december, då den av dem utsedda experten, den antisemitiske författaren Fleischhauer, senast skulle vara färdig med sitt utlåtande. Det är en mycket märklig rättegång, detta, anhängigjort av Schweizer Israelitischer Gemeindebund gentemot den schweiziska nazistorganisationen. Den gäller i främsta rummet avslöjandet av det mångåriga bedrägeri i den antijudiska propagandan, som är känt såsom »Zions Visers Protokoll». Men man väntar sig därutöver en uppgörelse med många andra av antisemitismens mörkaste sidor.

En intressant redogörelse för denna sak har publicerats i D. N. av överrabben i Stockholm, doktor *Marcus Ehrenpreis*. Han berättar att när »Zions visers protokoll» för omkring femton år sedan började utkomma i översättningar — av en rysk upplaga, som utgavs i Petersburg 1905 — var det till att börja med just ingen som fäste sig vid dem. Man lämnade dem åt sitt öde. Men de blevo så småningom ett allt farligare vapen i den internationella antisemitismens händer. Hitler byggde till stor del sin antijudiska lära på dessa protokoll. Och just nu *läter preussiska bildningsministern Rust införa Zions visers protokoll — med kommentar av Rosenberg — som officiell skolbok i de preussiska skolorna. I flera länder utkomma »protokollen», delvis i jätteupplagor.* I Frankrike kastar förlaget Grasset väldiga massor ut i bokmarknaden. Även här hemma utges protokollen från ett förlag i Råsunda, försedda med en förfalskad garanti för deras äkthet — den uppges osannfärdigt vara ett vittnesbörd av d:r Ehrenpreis själv.

Men vad är det då dessa mångomtalade och inflytelserika protokoll innehålla?

»Zions visers», skriver d:r Ehrenpreis, är de »judiska logernas stormästares», vilka på zionistkongressen i Basel 1897 skulle ha hållit 24 hemliga sammanträden för att organisera en sammansvärjning mot hela världen. Där har beslutats ett program för upprättandet av ett judiskt världsvälde under en konung »av Zions blod» och Davids stam. De ha haft ingående överläggningar om hur de genom våld och list skola korrumpera folken och deras regeringar, parlament och press. »Vi måste» — heter det i tionde protokollet — »i alla länder förgifta de inbördes förhållandena mellan folk och stater». Demokrati, konstitutionella författningar, Nationernas förbund, vetenskapen — allt detta och mycket annat är judarnas påhitt för att underkiva jordens folk. Krig, revolutioner, härskarnas detronisering, ekonomiska kriser, bolsjevism och kapitalism äro likaledes judarnas verk. Även åskådningundervisningen (schweizaren Pestalozzis skapelse) är ett påhitt av Zions vise: »det har till mål att förvandla gojim till tanklösa och lydiga djur.»

I verkligheten gick det till så — och det bestyrkes av den ännu bevarade inbjudan till denna första kongress i Basel 1897 — att kongressens förhandlingar skulle äga rum i »absolut offentlighet» och att intet skulle sägas eller beslutas »som står i motsats till deltagarnas medborgerliga plikter».

Rättegången i Bern förfogar över ett stort antal experter av olika åskådning och från olika kretsar, som med största noggrannhet gått till sitt värv. Bland experterna befinna sig även några förrevolutionära ryssar.

»De fakta, dokument och personliga upplevelser som dessa ryska vittnen med-

delar», heter det i artikeln, »höra till processens viktigaste resultat. Vad dessa kompetenta politiker och forskare med betvingande öppenhet anförda verk på alla som en sensation. Deras ut-sagor fastslå ovedersägligt att protokollen äro ett verk av den ryska hemliga polisen (Ochra). De blotta den till undergång dömda tsarismens rottenhet; man ser förmigen denna häva av organiserat spioneri, provokationer och systematiska förfalskningar ur vilken 'protokollen' framgätt.»

De ha också gång på gång använts som förberedelse till judepogromer i Ryssland. Men i själva verket äro de antisemitiska protokollen ingenting annat än ett plagiat av en politisk smådeskrift, som på 1860-talet författades emot Napoleon III av en parisadvokat. Icke mindre än 170 ställen i protokollen äro så gott som ordagrant hämtade ur dennes bok, med den ändringen att i stället för den åsyftade Napoleon sattes judendomen eller Zions vise.

Hur har då en hel värld så villigt kunnat låta lura sig, när sanningen låg så nära till hands? Ja, det kan man fråga sig. D:r Ehrenpreis för sin del framhåller att Bernprocessen möjligen är inledningen till ett grundligt och välbehövligt klarläggande av hela det material som ligger till grund för den antijudiska propagandan och att man har en säker förnimmelse av att sanningen är på väg.

Säkert ligger det också en stor sanning i ett uttalande av en av Bernprocessens experter som säger:

»Endast den som ej känner till de verkningar, som protokollen utövade, må skratta åt dem såsom åt en förfalskning som utan vidare kan genomskådas av vem som helst.»

till
Dubbeljulen:
gör några
provköp —
se själv att
pengarna
bli dryga i
kooperativa

Litzéns Advokatbyrå

Mosebacketorg 5. Tel. 43 18 34.
Inneh. N. Th. Wahlström.
Juridiska uppdrag. Köp o. försäljning av fastigheter, inteckningsplaceringar m. m.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37. Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65. " " 73 37
GÖTGATAN 52. " " 333 90

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1934
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.

Årets

Julmarknad

har börjat och är redan livligt besökt.
Kunder från alla stadsdelar besöka oss, de säga att

våra priser anses bland de
billigaste i staden

NÅGRA UPPGIFFTER:

Nötskålar
av trä, 88 öre.

Ljusman-
schetter,
glas, 1 duss.
för 88 öre.

Antikljus
6 för 88 öre.

5
Liter

Aluminium-
SYLTKITTEL

Obs!
med
3
ljus.
88
öre

Obs!
med
3
ljus.
88
öre

Glöggglas,
3 för 88 öre.

I vår nuvarande
butik fortsätta
vi ännu en kort
tid att sälja
lämpliga jular-
tiklar till myc-
ket låga priser.

88
öre

Modern
Ljusbåge
för 5 ljus.
100-tals andra artiklar.

Varuhuset för 88-öres Artiklar

29 DROTTNINGGATAN 29

Omkring den 10 inflytta vi i samma fastigh. till större lokaler.